

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

GESKIEDENIS V1

NOVEMBER 2010

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 10 bladsye en 'n addendum van 14 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER vrae wat op die voorgeskrewe inhoud, soos in die riglyndokument, vervat is:

VRAAG 1: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE KOUE OORLOG OP DIE VORMING VAN DIE WÊRELD SOOS DIT IN DIE 1960's WAS?
 - USSR/VSA – Skep van belangesfere: Fokus op Viëtnam
VRAAG 2: HOE IS UHURU IN DIE 1960's EN 1970's IN AFRIKA VERWERKLIK?
 - Gevallestudie: Kenia
VRAAG 3: WATTER VORME VAN BURGERLIKE PROTES HET VAN DIE 1960's TOT EN MET 1990 TE VOORSKYN GEKOM?
 - Fokus 1960's: Burgerregtebewegings in die VSA
VRAAG 4: WATTER VORME VAN BURGERLIKE PROTES HET VAN DIE 1960's TOT EN MET 1990 TE VOORSKYN GEKOM?
 - Fokus 1970's: Swartbewussynsbeweging in Suid-Afrika
2. Elke vraag tel 75 punte, waarvan 45 punte vir die brongebaseerde vraag en 30 punte vir die uitgebreideskryfwerk-vraag toegeken word.
3. Kandidate moet TWEE vrae beantwoord.
4. In die beantwoording van vrae behoort die kandidate hulle kennis, vaardighede en insig toe te pas.
5. Die blote oorskryf van die bronne as antwoorde sal kandidate benadeel.
6. Skryf netjies en leesbaar.

VRAAG 1: WAT WAS DIE GEVOLGE VAN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) SE BETROKKENHEID IN DIE VIËTNAMSE OORLOG?

Bestudeer Bron 1A, 1B en 1C om die vrae wat volg te beantwoord.

1.1 Bestudeer Bron 1A.

1.1.1	Watter land is deur president Johnson vir die oorlog in Viëtnam geblameer? (Standpunt 1)	(1 x 1)	(1)
1.1.2	Verduidelik of president Johnson se inmenging in Viëtnam geregverdig kan word. (Standpunt 1)	(2 x 2)	(4)
1.1.3	Wat was, volgens Minh, die DRIE metodes van oorlogvoering wat die VSA teen Viëtnam gebruik het? (Standpunt 2)	(3 x 1)	(3)
1.1.4	Waarom, dink jy, was Minh teen die VSA se ingryping in Viëtnam gekant? (Standpunt 2)	(2 x 2)	(4)
1.1.5	Hoe sou jy die verskil in die Viëtnamese siening van die VSA se betrokkenheid in Viëtnam verklaar?	(2 x 2)	(4)
1.1.6	Gebruik die bron en jou eie kennis en verduidelik hoekom Viëtnam 'n fokuspunt van die Koue Oorlog in die Ooste geword het. (2 x 2)	(2 x 2)	(4)

1.2 Verwys na Bron 1B.

1.2.1	Verduidelik hoekom Nick Ut hierdie spesifieke foto geneem het. (Foto 1)	(2 x 2)	(4)
1.2.2	Hoe, dink jy, sou die Suid-Viëtnamese op Foto 1 gereageer het?	(1 x 2)	(2)
1.2.3	Wat toon Foto 2 oor die VSA-regering se houding teenoor anti-oorlog-betogers?	(1 x 2)	(2)
1.2.4	Verduidelik hoe Foto 1 en 2 die openbare mening in die VSA oor die oorlog in Viëtnam beïnvloed het.	(2 x 2)	(4)

1.3 Raadpleeg Bron 1C.

1.3.1	Watter groep in die VSA se militêre diens het die hoogste persentasie sterftes gehad?	(1 x 1)	(1)
1.3.2	Hoekom, dink jy, was die getal VSA-lugmag- en -vlootsterfgevalle so laag?	(1 x 2)	(2)

- 1.4 Verwys na Bron 1A, 1B en 1C. Verduidelik watter EEN van die drie bronne die bruikbaarste sal wees vir 'n historikus wat die VSA se betrokkenheid in die Viëtnamese Oorlog navors. (2 x 2) (4)
- 1.5 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) waarin jy verduidelik hoe die menseregte van gewone Viëtnamese geskend is. (6)
- 1.6 UITGEBREIDE SKRYFWERK (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 1.6.1 OF VRAAG 1.6.2.

- 1.6.1 Verduidelik die gevolge van die VSA se betrokkenheid in die Viëtnamese Oorlog. (30)

OF

- 1.6.2 Professor D Pike van die Universiteit van California, Berkeley, het die volgende stelling gemaak: 'Die Amerikaanse militêre magte is nie in Viëtnam verslaan nie.'
- Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n artikel vir die *Washington Post* waarin jy die akkuraatheid van die stelling hierbo evalueer. (30)
[75]

VRAAG 2: WATTER ROL HET JOMO KENYATTA IN DIE VERANDERING VAN KENIA VAN 1960 TOT 1970 GESPEEL?

Bestudeer Bron 2A, 2B en 2C om die vrae wat volg te beantwoord.

2.1 Bestudeer Bron 2A.

- 2.1.1 Beskryf die Kikuyu-mense se gemoedstemming toe Jomo Kenyatta uit die tronk vrygelaat is. (1 x 1) (1)
- 2.1.2 Waarom, dink jy, was die Britse publiek verbaas toe hulle na Kenyatta op die BBC-televisieprogram geluister het? (1 x 2) (2)
- 2.1.3 Wat was die TWEE leierseienskappe wat Kenyatta openbaar het toe hy die setlaargemeenskap in Nakuru toegesprek het? (2 x 1) (2)
- 2.1.4 Waarom, dink jy, het Kenyatta dit nodig geag om die wit setlaargemeenskap in Nakuru toe te spreek? (2 x 2) (4)
- 2.1.5 Die Britse Goeweneur van Kenia, Patrick Reninson, het Kenyatta as die 'leier na duisternis en verderf' beskryf. Verduidelik hoe Kenyatta se toespraak in Nakuru Reninson se siening van hom weersprek het. (2 x 2) (4)
- 2.1.6 Wat, dink jy, was die bedoeling met 'Harambee' ('Laat ons almal saamwerk')? (1 x 2) (2)

2.2 Gebruik Bron 2B.

- 2.2.1 Op watter manier dui die stelling 'Dit is die belangrikste dag in Kenia se geskiedenis ...' die belangrikheid van uhuru aan? (1 x 2) (2)
- 2.2.2 Hoe, dink jy, sou die Europese setlaars in Kenia op die verkryging van onafhanklikheid gereageer het? (2 x 2) (4)
- 2.2.3 Verduidelik die bedoeling van die fotografe toe hierdie foto's geneem is. (Visuele bronne) (2 x 2) (4)
- 2.2.4 Verduidelik hoe die visuele bronne die bewyse in die geskrewe bron ondersteun. (2 x 2) (4)
- 2.2.5 Verduidelik of die visuele bronne (Foto 1 en 2) bruikbaar sou wees vir 'n historikus wat Kenia se onafhanklikheid bestudeer. (2 x 2) (4)

2.3 Verwys na Bron 2C.

2.3.1 Hoe, dink jy, het Kenyatta se ondersteuning van 'n kapitalistiese beleid Kenia bevoordeel? Gee TWEE redes. (2 x 1) (2)

2.3.2 Op watter manier verskil Odinga se beleid van sosialisme van Kenyatta se beleid van kapitalisme? (2 x 2) (4)

2.4 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) waarin jy die impak wat onafhanklikheid op Kenia gehad het, verduidelik. (6)

2.5 UITGEBREIDE SKRYFWERK (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 2.5.1 OF VRAAG 2.5.2.

2.5.1 Bespreek die rol wat Kenyatta in die verandering van Kenia van 1960 tot 1970 gespeel het. (30)

OF

2.5.2 Kenyatta word gekarakteriseer as beide 'n 'leier na duisternis en verderf' en 'n 'groot staatsman van Afrika'. (Bron 2A)

Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n artikel vir 'n historiese joernaal waarin jy die stelling hierbo krities assessee. (30)
[75]

VRAAG 3: HOE HET DIE OPMARS NA DIE LINCOLN-GEDENKTEKEN MOMENTUM OPGEBOU IN DIE STRYD OM BURGERREGTE IN DIE VERENIGDE STATE VAN AMERIKA (VSA) IN DIE 1960's?

Gebruik Bron 3A, 3B en 3C om die vrae wat volg te beantwoord.

3.1 Verwys na Bron 3A.

- 3.1.1 Wat was die bedoeling van Martin Luther se 'Ek het 'n droom'-toespraak? (Geskrewe bron) (2 x 1) (2)
- 3.1.2 Hoe, dink jy, sou die volgende mense op Martin Luther se toespraak gereageer het:
- (a) Swart Amerikaners
- (b) Wit Amerikaners van die Suide (2 x 2) (4)
- 3.1.3 Hoekom het die fotograaf hierdie spesifieke lugfoto geneem? (Visuele bron) (1 x 2) (2)
- 3.1.4 Verduidelik die beperkings van hierdie foto aan 'n historikus wat die opmars na die Lincoln-gedenkteken bestudeer. (Visuele bron) (2 x 2) (4)
- 3.1.5 Op watter manier voeg die geskrewe en visuele bronne waarde toe tot jou begrip van die opmars na die Lincoln-gedenkteken? (2 x 2) (4)

3.2 Gebruik Bron 3B.

- 3.2.1 Waarom, dink jy, het *The New York Times* besluit om 'n hoofartikel oor die Burgerregte-optog te skryf? (2 x 2) (4)
- 3.2.2 Verduidelik waarom die owerhede nie op die opmars na die Lincoln-gedenkteken gereageer het nie. (1 x 2) (2)
- 3.2.3 Gebruik die inligting in die bron en jou eie kennis en verduidelik die begrip *burgerregte*. (1 x 2) (2)

- 3.3 Verduidelik hoe Bron 3A vir Bron 3B rakende die opmars na die Lincoln-gedenkteken ondersteun. (2 x 2) (4)

3.4 Bestudeer Bron 3C.

- 3.4.1 Waarom, dink jy, het die stryd om burgerregte die VSA-regering in die verleentheid gestel? (1 x 2) (2)
- 3.4.2 Hoe het president Kennedy op die stryd om burgerregte in die VSA gereageer? (1 x 3) (3)
- 3.4.3 Verduidelik die belangrikheid van Kennedy se verwysing na '... dit is tyd dat daar in die Kongres opgetree word'. (1 x 2) (2)

- 3.5 Verwys na Bron 3A, 3B en 3C. Verduidelik watter EEN van die drie bronne jy dink die bruikbaarste sal wees vir 'n historikus wat oor die geskiedenis van die Burgerregtebeweging in die VSA skryf. (2 x 2) (4)
- 3.6 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) om die rol wat Martin Luther King Jr. in die Burgerregtebeweging gespeel het, te verduidelik. (6)
- 3.7 **UITGEBREIDE SKRYFWERK** (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 3.7.1 OF VRAAG 3.7.2.

- 3.7.1 Verduidelik hoe die opmars na die Lincoln-gedenkteken gehelp het om momentum vir die Burgerregtebeweging in die VSA in die 1960's op te bou. (30)

OF

- 3.7.2 Gebruik die inligting uit AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n artikel vir jou plaaslike koerant waarin jy toon hoe vreedsame verset veranderinge in die segregasiebeleid in die VSA meegebring het. (30)
- [75]**

VRAAG 4: HOE HET STEVE BIKO EN DIE FILOSOFIE VAN SWART BEWUSSYN DIE SOWETO-OPSTANDE VAN 1976 BEÏNVLOED?

Gebruik Bron 4A, 4B en 4C om die vrae wat volg te beantwoord.

4.1 Verwys na Bron 4A.

- 4.1.1 Waarom, volgens Biko, was dit vir die swart man nodig om te verander? (Standpunt 1) (1 x 2) (2)
- 4.1.2 Hoe het Pakendorf Swart Bewussyn beskou? (Standpunt 2) (1 x 2) (2)
- 4.1.3 Gebruik Standpunt 1 en 2 en verduidelik, in jou eie woorde, die begrip *Swart Bewussyn*. (1 x 2) (2)
- 4.1.4 Vergelyk Standpunt 1 en 2 en verduidelik of Pakendorf se siening van Swart Bewussyn as ondersteuning vir die swartbevrydingsbeweging beskou kan word. (2 x 2) (4)

4.2 Gebruik Bron 4B.

- 4.2.1 Hoe is 'hoërskoolstudente' beïnvloed om politieke leierskap in Soweto oor te neem? (Uittreksel 1) (2 x 2) (4)
- 4.2.2 Verduidelik of jy met die stelling 'Hoërskole ... was ontvanklik vir die ideologie van Swart Bewussyn ...' saamstem. (2 x 2) (4)
- 4.2.3 Wat het daartoe bygedra dat SASM 'n 'volwaardige organisasie' geword het? (2 x 1) (2)
- 4.2.4 Verduidelik waarom jy dink dat Teboho Mohapi se stelling 'Ons het oor Bantoe-onderwys gepraat as 'n gif wat ons verslaaf het' geregverdig is. (2 x 2) (4)
- 4.2.5 Watter EEN van die twee uittreksels in Bron 4B sou jy as meer bruikbaar beskou om die redes vir die Soweto-opstande te verstaan? Verduidelik. (2 x 2) (4)

4.3 Bestudeer Bron 4C.

- 4.3.1 Waarom, dink jy, is die titel van hierdie foto 'Die Jong Leeus van Soweto, 16 Junie 1976'? (1 x 3) (3)
- 4.3.2 Verduidelik hoekom dit geregverdig kan word dat die studente met hierdie opstande begin het? (2 x 2) (4)
- 4.3.3 Gebruik die inligting in Bron 4B en 4C en jou eie kennis en verduidelik hoe hierdie bronne mekaar ondersteun ten opsigte van die gemoedstemming van die studente wat aan die Soweto-opstande deelgeneem het. (2 x 2) (4)

- 4.4 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer SES reëls (ongeveer 60 woorde) waarin jy verduidelik hoe die filosofie van Swart Bewussyn die jeug van Soweto in die 1970's geïnspireer het. (6)

- 4.5 UITGEBREIDE SKRYFWERK (Jou antwoord behoort ongeveer TWEE bladsye lank te wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 4.5.1 OF VRAAG 4.5.2.

- 4.5.1 Bespreek die rol wat Steve Biko en die Swartbewussynsbeweging gespeel het om die Soweto-opstande van 1976 te beïnvloed. (30)

OF

- 4.5.2 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n verslag vir jou plaaslike geskiedenis tydskrif waarin jy verduidelik hoe die Swartbewussynsbeweging bygedra het tot Suid-Afrika se vryheidstryd. (30)
[75]

TOTAAL: 150